

Figuur 44. "Memento" voor de militaire slachtoffers uit W.O. I
 © Collectie Museum Sinfala Knokke-Heist

Ramskapelle (zie tabel 10)

De gedenkplaat voor de slachtoffers uit Ramskapelle aan de westgevel van de zuidbeuk van de Sint-Vincentiuskerk, Ommegang te Ramskapelle, (figuur 45), is een grote rechthoekige hardsteen, verdeeld in drie horizontale en drie verticale registers met licht verdiepte panelen en een geprofileerde omlijsting. De plaat staat op een plint, in het midden afgewerkt met een geprofileerde waterlijst en bekroond met een overstekende kroonlijst op consoles¹⁷³. In het midden is een

¹⁷³ Een console is een vooruitspringend of uitkragend constructiedeel aan een kolom of wand. Een console brengt het gewicht van zijn belasting, van bijvoorbeeld van een ligger of een

bronzen plaat aangebracht in de vorm van een kruis met een reliëfvoorstelling, waarop Christus van het Heilig Hart staat met een stralend aureool achter zich, de ene hand op het hart, de andere geopend. Voor hem ligt een getroffen soldaat met een lauwerkrans rond het hoofd en een vaandel in de hand. De soldaat wordt ondersteund door een engel in lang gewaad met gespreide vleugels, lange lokken en een aureool achter het hoofd. Met een min of meer smekend gebaar richt hij zich tot Christus. Op de grond ligt een tegelvloer van faïence, met daarop bruine letters die wit omrand zijn op een gele achtergrond, versierd met een veelkleurige boord en blauwe bloemen. Bovenaan staat de tekst: "1914 Pro Patria 1918" met daartussen enkele bloemenslingers. Onderaan op de gedenkplaat staat "De bevolking van Ramscappelle aan hare gesneuvelde soldaten en overledene weggevoerde burgers". Op de linkerkant naast de bronzen plaat met de reliëfvoorstelling bevindt zich een witmarmeren plaat met de namen van de burgerslachtoffers en drie portretten op porselein.

Figuur 45. Gedenkplaat voor de slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog uit Ramskapelle, Ommegang, Sint-Vincentiuskerk (rechterzijmuur buiten de kerk), Ramskapelle - © Geschied- en Heemkundige Kring Sint-Guthago

vloer, over op die kolom of wand. Consoles en kraagstenen zijn net als kapitelen blikvangers bij een constructie.

Op de rechterkant is er een gelijkaardige witmarmeren plaat met de namen van de gesneuvelde soldaten en eveneens drie portretten op porselein. Op de tegelvloer staat de tekst: *“Zij hebben den goeden strijd gestreden hun Ziele bij God nu ruste in vrede”*¹⁷⁴.

De gedenkplaat werd ontworpen door Robert Neiryndck (Blankenberge 1893 - 1949) uit Heist¹⁷⁵ die als architect vooral actief was tijdens het interbellum in Knokke-Heist¹⁷⁶. Robert Neiryndck ontwierp verschillende woningen en villa's in Heist, Duinbergen en Het Zoute. Ook het “Kasteeltje” in de Kursaalstraat in Heist (later de zeevisserijschool) dat als monument beschermd is, was van zijn hand, alsook enkele hotels in Het Zoute¹⁷⁷ en één in Zeebrugge¹⁷⁸.

Het monument werd gemaakt door beeldhouwer Borghardt¹⁷⁹. Op de bronzen reliëfplaat staat gesigneerd: “Eigendom Bressers, Gent”¹⁸⁰. In het archief van de firma “Ateliers Bressers & Blanchaert” uit Gent bevindt zich een ontwerp-tekening uit 1919 van een monument voor gesneuvelde soldaten met een identiek beeld (Christus met de getroffen soldaat en de engel) zoals op de gedenkplaat in Ramskapelle, maar in de vorm van een beeld op een grote sokkel¹⁸¹ (figuur 46).

Op verschillende andere plaatsen in West-Vlaanderen, zowel in kerken als op openbare plaatsen, komt identiek dezelfde reliëfplaat met de voorstelling van de engel die een gesneuvelde soldaat ondersteunt en met een delicaat gebaar de aandacht van Christus met het H. Hart op de soldaat trekt, voor. Dit is zo in de Sint-Pieterskerk in De Panne, in de H. Martinuskerk in Moorsele, in de O.-L.-Vrouw Onbevlekt Ontvangen 'Hazegras' in Oostende, in de Sint-Martinuskerk in Oeselgem, in de Sint-Andries en Sint-Annakerk in St.-Andries-Brugge, en op het gemeentelijk gedenkteken in Roesbrugge-Haringe, in Sint-Denijs en in Westende¹⁸². Het tafereel is heel ingetogen en in een weke symbolistische art nouveaustijl uitgevoerd. De soldaat heeft zijn land eervol verdedigd, want hij houdt het vaandel nog tegen zich aangedrukt en op het hoofd draagt hij reeds een overwinningskrans. Deze reliëfs werden zowel in brons als in natuursteen

---

¹⁷⁴ JACOBS M., *Zij die vielen als helden...*, deel 2, o.c., p.328

¹⁷⁵ JACOBS M., *Zij die vielen als helden...*, deel 2, o.c., p.328

¹⁷⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed: Neiryndck Robert, [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/persoon/3795> (geraadpleegd op 30 juni 2018)

¹⁷⁷ Lannoy D., Devinck F., *Duinbergen - Het Zoute. Historiek – Architectuur*, De Distel, Knokke-Heist, 2016, p. 299

¹⁷⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed: Neiryndck Robert, [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/persoon/3795> (geraadpleegd op 30 juni 2018)

¹⁷⁹ JACOBS M., *Zij die vielen als helden...*, deel 2, o.c., p.328

¹⁸⁰ JACOBS M., *Zij die vielen als helden...*, deel 2, o.c., p.328

¹⁸¹ De plaasteren beeldencollectie van de ateliers Bressers & Blanchaert, Rie Vermeiren KADOC 17 december 2010; slide 41; <https://www.slideshare.net/liezdeclus/r-vermeiren-bressersblanchaert20101217>

¹⁸² De gedenkplaten in de Sint-Andries en Sint-Annakerk in St.-Andries en in de Sint.-Pieterskerk in De Panne werden eveneens uitgevoerd door de firma Bressers (JACOBS M., *Zij die vielen als helden...*, deel 2, o.c., p.359; Monumenten en andere gedenktekens voor de Belgische slachtoffers van gewapende conflicten, Gemeente De Panne Gedenkteken voor de slachtoffers van W.O. I; http://www.bel-memorial.org/cities/west-vlaanderen/de_panne/de_panne_gedenkteken_sint_pieterskerk.htm)

uitgevoerd en hebben steeds dezelfde basisvorm, namelijk een breedarmig kruis dat aan de basis iets verbreed is¹⁸³.

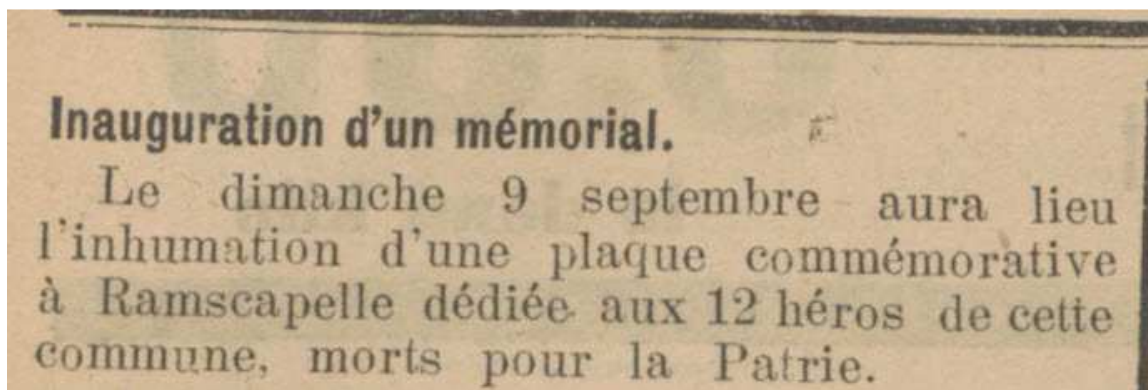

*Figuur 46. Ontwerptekening uit 1919 van een monument voor gesneuvelde soldaten uit de Ateliers Bressers & Blanchaert, gesigeneerd: Gent, 10 november 1919
© Rie Vermeiren, De plaasteren beeldencollectie van de ateliers Bressers & Blanchaert, KADOC 17 december 2010, slide 41;
<https://www.slideshare.net/liezdeclus/r-vermeiren-bressersblanchaert20101217>)*

¹⁸³ JACOBS M., *Zij die vielen als helden...*, deel 1, o.c., p.128-129

Op verschillende andere plaatsen in West-Vlaanderen, zowel in kerken als op openbare plaatsen, komt identiek dezelfde reliëfplaat met de voorstelling van de engel die een gesneuvelde soldaat ondersteunt en met een delicaat gebaar de aandacht van Christus met het H. Hart op de soldaat trekt, voor. Dit is zo in de Sint-Pieterskerk in De Panne, in de H. Martinuskerk in Moorsele, in de O.-L.-Vrouw Onbevlekt Ontvangen 'Hazegras' in Oostende, in de Sint-Martinuskerk in Oeselgem, in de Sint-Andries en Sint-Annakerk in St.-Andries-Brugge, en op het gemeentelijk gedenkteken in Roesbrugge-Haringe, in Sint-Denijs en in Westende¹⁸⁴. Het tafereel is heel ingetogen en in een weke symbolistische art nouveaustijl uitgevoerd. De soldaat heeft zijn land eervol verdedigd, want hij houdt het vaandel nog tegen zich aangedrukt en op het hoofd draagt hij reeds een overwinningskrans. Deze reliëfs werden zowel in brons als in natuursteen uitgevoerd en hebben steeds dezelfde basisvorm, namelijk een breedarmig kruis dat aan de basis iets verbreed is¹⁸⁵.

De gedenkplaat in Ramscapelle werd onthuld op zondag 9 september 1923¹⁸⁶ (figuur 47).

Figuur 47. Krantenartikel, Journal de Bruges, 6 september 1923, pagina 3

Op de gedenkplaat staan de namen van drie gesneuvelde militairen (tabel 10 en figuur 48). Hun gemiddelde leeftijd is 24 jaar. De jongste was 21 jaar en de oudste 26 jaar. Zij waren alle drie soldaat-milicien, dienden bij een linieregiment en waren ongehuwd. Zij zijn allen overleden op Belgisch grondgebied ten gevolge van verwondingen.

Zeventien soldaten uit Ramscapelle dienden in het Belgisch leger tijdens de Eerste Wereldoorlog. Vijftien van hen werden onder de wapens geroepen en

¹⁸⁴ De gedenkplaten in de Sint-Andries en Sint-Annakerk in St.-Andries en in de Sint.-Pieterskerk in De Panne werden eveneens uitgevoerd door de firma Bressers (JACOBS M., Zij die vielen als helden..., deel 2, o.c., p.359; Monumenten en andere gedenktekens voor de Belgische slachtoffers van gewapende conflicten, Gemeente De Panne Gedenkteken voor de slachtoffers van W.O. I; http://www.bel-memorial.org/cities/west-vlaanderen/de_panne/de_panne_gedenkteken_sint_pieterskerk.htm)

¹⁸⁵ JACOBS M., Zij die vielen als helden..., deel 1, o.c., p.128-129

¹⁸⁶ Journal de Bruges, 6 september 1923, p.3

twee waren vrijwilligers¹⁸⁷. Drie gesneuvelden betekent een verliespercentage van 17,6%.

Figuur 48. De drie gesneuvelde soldaten op het monument van Ramskapelle, van links naar rechts: Camiel Bil, Gaston Dumoulin, Edward Lierman - © Geschied- en Heemkundige Kring Sint-Guthago

Westkapelle (zie tabel 11)

*Figuur 49. Gedenksteen voor de militaire en de burgerlijke slachtoffers van Wereldoorlog I, Dorpsstraat, Westkapelle
© Geschied- en Heemkundige Kring Sint-Guthago*

¹⁸⁷ Archief van het Bisdom. Oorlogsverslagen WO I, Bisdom Brugge / Diocèse de Bruges, Ramskapelle (Knokke-Heist), Parochie van Sint-Vincentius, Parochiaal verslag, 00/00/1919-00/00/1919; bewaard in het Archief van het Bisdom Brugge; AR - gedigitaliseerde archieven / AGR - archives numérisées - D1004